

נאמר של עיר

הבשורה ע"פ (שטיין) קור ★ חאנטריש ירושלמי ★ על

פרס ספרותי מפוברק ★ פיקרסקה ימתיכונית ★

על הלשנה וכלא, שנת 1893 ★ בסיס הספרות הישראלית

לצון

איוולת

כאשר היה משבר גלי צה"ל בשיאו, הציג עצמו אחד מעובדי תחנת השידור הצבאית כמחבר רבי-מכר. משום כך, הוא טען, הוא שווה לעובד אחר של התחנה — לסופר יצחק בן-נר.

האיש השווה את עצמו לבן-נר, עובד גל"ץ אבשלום קור, שכונה כפי חבריו לעבודה „שטיינקור“, פירסם באחרונה עוד אחד מרביי המכר שלו.

רביהמכר העכשווי של אבשלום קור אהאור תחת הכותרת בלצון רבני. זה ספר של תתי הומורסקות, מעין אפרים קישון לדבילים, ואין בו כל דימיון לפרוטוקול של יצחק בן-נר.

כבר בשער מציג קור, בצניעות רבה, את דיוקנו, כך שהקורא נכוח עשוי לחשוב כי המדובר ברמות בעלת שיעור-קומה לאומי. בשער זה מציג קור את עצמו כמשתתף בתוכנית טלוויזיה, כמו היה וולטר קרונקליט ישראלי. בשער הפנימי מתברר, שיש לקור גם יועץ אמנותי, ששמו בישראל ארי בן-בנען, כשם גיבורו של לואיג'ו יוריס בוילון תקומתי המדינה שלו, אכסודוס.

המדור הראשון בבלצון רב הוא שירה-ללא מלא איוולת למילחמת-הלבנון, שאחד מהרוזני הראשונים הוא: ביאליק התיישב וכתב שיר מיוחד על רפול / השמש זרחה, השיטה פרחת והגנר מיגר... קור שוכח לציין את מי מיגר הגנר, והלאה — בספק-הרוזים, ספקאיני פנטילונים — כמו: כל הזמן התגאיתי / שאחי נמצא בלבנון. / עכשיו מתברר שגם לאורי אבנרי / יש שם איה קרוב...

חרוזיו של אבשלום קור נקראים כפקודות-יום מחוזות בשירות האיוולת הלאומנית: אתם מוכנים לזותר? שאלו הבתבים / זרפאת ענה: בוודאי / אנחנו מוכנים גם נשים וילדים... בינות לפנינייה-איוולת של קור מצויים גם ציטוטים מתוך פינת באופן מילולי המשודרת בגלי צה"ל — פינה שנועדה לשמש כפינת-לשון רדיופנית של התחנה, אך היא יותר פינת לאומנות.

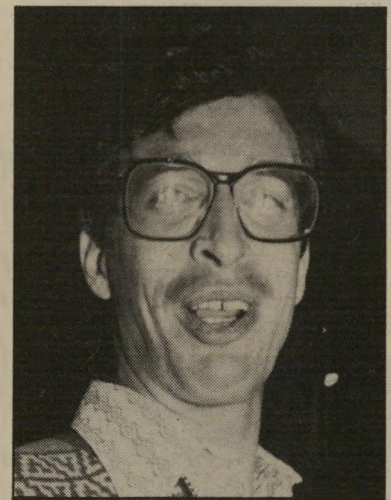
כותרת הפרק הבא של קור מעידה על נחתומה

• אבשלום קור — בלצון רב; הוצאת ספרית מעריב, רישומים: זאב; 203 עמ' (תבנית אלבומית).

כאלף מילים ירושלים העיר שחברה לה טלוויזיה, ובו בדיחות ברמה של „הנני לאשר בה כי חוסני מובארכ נתון במצב של בחילות והקאות ועליו להיות משהחריד מנסיעות לירושלים“ על החתום: ד"ר בוטרוס רעילי.

כפרק זה חוגגת המגאלומניה של קור באתר ששמו יד אבשלום קור. איני יודע מהי רמת המישכל הממוצעת של מאויני פינותיו של קור בגלי צה"ל, אך סיפרו מיועד ללא ספק לעשירון התחתון מכחינת המישכל. להיטותו הבלתי-חולה של קור לצטט את ספריו הקודמים מעידה, שקוראיו של קור עשויים לדעת בעליפה את יצירות המופת הקודמות שלו.

אבשלום קור, שמינה עצמו לבר-סמכא בלשון העברית, מתייחס בפרק אותיות ומופתים

מצחיקן קור קישון לדבילים

לתרומתו ללשון העברית. משום-מה הוא מתעלם מהמילה היחידה שאותה העניק לשפה זו, מילה העשויה להישאר לדרות: שטיינקור (= מלשון). זהו שם תואר שנוגד בעיקבות הלשנתו על „שמאלני“ גלי צה"ל. בדיחותיו הבלשניות של קור מקבילות לרמה הבללית של הספר ולתעמולה הלאומנית שבו. גם ניסיונו הנושל ללחץ עפרינגליה של נתיבה בן-יהודה,

בלשון הסלאנג העברי, מעיד על נחיתותו של קור בנושא זה.

מה שמרתק בסיפרו של קור הוא, שמרבית הגיבורים שעליהם כתב כבר נמחקו ואינם כחיים הציבוריים, כמו, למשל, נחמן פרל (מי שהיה מנכ"ל אל-על).

מה מצער, לגלות בספר זה רישומים של הקריקטוריסט זאב פרקש, רישומים הגבוהים בחמישים רמות מעל לטכסטים שאותם נועדו ללוות.

יחד עם זאת יש לזכור: גם לאיוולת יש זכות קיום, אפילו לסיפרי-איוולת כסיפרו של אבשלום קור. אין ספק שהוא ראוי לקוראים שלו.

תרגום

אוכלמסמרים

קסם של תרבות יהודית ימתיכונית קיים בכל אחד מספריו של אלבר כהן, שתורגמו בשנים האחרונות לעברית. כהן, יליד האי קורפו (קפלוניה בספריו), מביא ביצירותיו מהעולם שטוף-השמש של יהודי היס-התיכון.

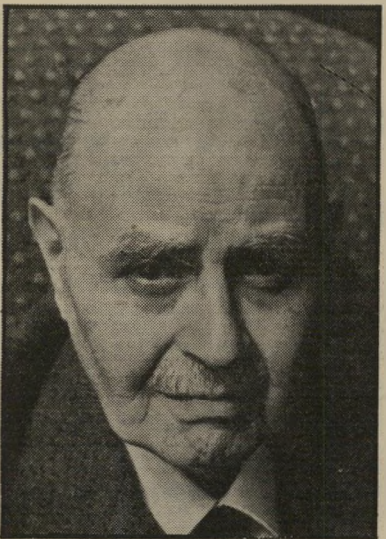
לספריו של אלבר כהן סולל והספר אשר לאמי, שתורגמו כבר לעברית, נוסף כאחרונה ספר נוסף, בשם בני החילי. גיבורי הספר הם חמשת בני סולל, חמישה אחים-חברים, המונגים בידי האח פלינחס, המכונה גם אוכלמסמרים, שהוא האינטלקטואל שבחבורה. כל החבורה יוצאת לאוריסאה פיקרסקית בעולם. למרות מאמציהם לאמץ לעצמם גיגונים אירופיים, חיוניותם היא ימתיכונית.

בני החיל חושף עולם מיוחד, שונה, של יהדות גאה ושושרית, הנעה לה בינות לתרבויות העולם כסירת-אגון המיטלטלת באוקיאנוס רחב. אוכלמסמרים משגר מיכתבים לנשיא-צרפת ולמלכת אנגליה, ומבקש מהם שיקבלוהו לראיון, כדי לשטח לפניהם את השקפת עולמו.

ביחד עם אחיו מרעיו הוא יוצא לאירופה, לפאריס, ללונדון, וזאת אחרי שניסה כל פרנסה אפשרית באי הולדתו — אפילו מתן שיעורים בלשון הקאריבית ופתיחת אוניברסיטה מקומית, שבה לימד שיעורים על כיבוש-נישים.

• אלבר כהן — בני-חילי; עברית: אביטל עינבר; הוצאת זמורה ביתן; 216 עמ' (כריכה קשה).

אוכלמסמרים ומרעיו מביאים גלריה של רמויות אותנטיות, החושפות את כל פריסת הצבעים היהודית, פריסתה המתעלה עשרת מונים מעל לתיאוריו של יצחק בשווייט-זינגר את יהודי מיוחד-אירופה. קיימת בבני מישפחת סולל

סופר כהן הנפחות של אנה קרנינה

חיונית מרגשת, המלווה את הקורא מהעמוד הראשון שבספר ועד לאחרון. אלבר כהן מפענח בספר זה, ברומה לקורמיו, גלריה של רמויות מרתקות:

קשרי מישפחה רחוקים קישרו בין אוכל-מסמרים, שאלתיאל, שלמה, מתייתרו ומיכאל — שמבונים בסי יהודי-קפלוניה. בני-החיל, וגם בני-החיל של צרפת, חמשת הרעים והדורניים היו צאצאי הענף הצעיר לבית סולל, אשר לאחר חמש-מאות שנות נדודים בחבלי צרפת השונים באו בשלהי המאה היחד להתישב באי הונוי קפלוניה, שבו התגוררו זה מאתיים שנה בני הענף הבכיר למשפחת סולל, שמוצאם מספרד. דור אחר דור המשיכו הסוללים הצעירים לדבר צרפתית — עגה ארכאית...

פרק העשוי לגרום לכל קורא רעמי-יצחק מטורפים הוא זה המספר על השיעור בכיבוש לבבות אירופי שמעביר אוכלמסמרים לסטור

האנשה שרצחה תיאטרון

המוכשרים, הכפילה את גירעון הלהקה, והפכה אותה ללהקה המחקה ברפרטואר שלה את תיאטרון באר-שבע, המחקה את התיאטרון הקאמרי.

אם בשנים קודמות היתה מדי עונה לפחות הצגה אחת שהיתה מעוררת מיכלול של שאלות-יסוד בתרבות הישראלית, הרי שבשנתיים הראשונות של עדה בן-נחום העלתה להקה זו רק שאלה אחת בתחום התרבות הישראלית: מי זקוק לחאן הירושלמי? משאלה זו נגזרת, כמובן, גם תהי-שאלה: מדוע אנחנו צריכים לסבסד להקה זו בזמן שמקצצים באולפנים ולמרות שרמת העברית בהצגות האחרונות של החאן תואמת לרמת העברית של תלמיד-אולפן כסוף שנתו הראשונה?

את הגרעין הקשה של שחקני החאן הירושלמי בעבר — שישן גבאי, עליזה ריוזן, אבי פניני ואהרון אלמוג — אפשר לראות עכשיו במיטב תיאטרון תל-אביב.

על עדה בן-נחום אפשר לחבר היום מחזה מקורי מעולה, תחת הכותרת: האנשה שרצחה תיאטרון.

מנהלת תיאטרון בן-נחום מי זקוק לחאן?

התרבות המסוברת — והפעם, ככוכב-לכת של לאה פורת.

עדה בן-נחום צצה כנוף הלא-יוצר של תיאטרון באר-שבע והתיאטרון לנוער, מבלי שתשיש איש בעולם התיאטרון, תרגומיה היו בינוניים, עצותיה בינוניות.

ואז, כיום בהיה, החליט מי שהחליט להפקיד בידיה של עדה בן-נחום את להקת התיאטרון של החאן הירושלמי. את הלהקה ייסד פליס דייסקין, מהרמויות הבלוטות כתיאטרון הנסינוני בארץ, ובעיקבותיו הוליך אותה להישגים נהדרים הבימאי האנגלי מייקל אלפרדס.

עד ליום בואה של עדה בן-נחום לחאן הירושלמי, הצטיינה להקה זו באנסמבל מעולה של שחקנים, שהעדיפו את הפזורה הירושלמית על פני הבירה התל-אביבית — והכל למען להקה יוצאת דופן שהיה לה מה לומר בעולם התיאטרון הישראלי המנוון. הגרעין הקשה של שחקני להקת החאן העדיף לשחק בלהקה זו תמורת שכר-דעב, ולא להתפתות להצעות קוסמות של תיאטרון תל-אביב.

כמהלך השנתיים האחרונות מנהלת את החאן בן-נחום. היא העיפה את שחקני החאן

החוויה הישראלית

לפני שנים רבות, בשנות החמישים, היתה תוכנית רדיו סאטירית בשם שלושה בסירה אחת. התוכנית, שבשנותיה הראשונות היתה ניקוי ראש רדיופני, הכעיסה את בעלי השררה במדינה, שעשו כל שביכולתם כדי לסלק אותה מעל גלי-האחר.

מה עשוי סילקו את הצוות הציני והשנון של שלושה בסירה אחת — דן בן-אמוץ, שלום ריוזנבלה, אמנון אחייני-נעמי ואחרים — והביאו צוות פרווה (לא בשור, לא חלב), שהפך את הסאטירה השנונה למסע שיט בים של הומורסקות רדודות.

לצוות זה הובאה סטודנטית ומתורגמת, עדה בן-נחום שמה, שכונתה כפי חבריה הפלמ"חניקים בכינוי „עדה השמנה“. היא הפיעה גל שומן הומורסקי על גלי-האחר, והיתה מגורמי שקיעתה של הסירה.

השנים עברו וקופו עדה בן-נחום נעלמה מנף התת-תרבות. פה ושם אהאדור ספר בתרגומה או מחזה תרגומה.

בשנותיה האחרונות של קומיסרית-התרבות (מנכ"לית המועצה לתרבות ולאמנות) לאה פורת המנוחה, שבה עדה בן-נחום לזירת